

Oponentní posudek diplomové práce

Téma: **Místo a komunita** aneb návrh kulturně – komunitního centra Nákladové nádraží Žižkov
Autor: **Bc. Matyáš Richter**
Vedoucí: doc. Ing. arch. Boris Redčenkov
Ateliér: Redčenkov Danda, Ústav nauky o budovách, FA ČVUT Praha
Datum: zimní semestr 2024/2025
Oponent: Ing. arch. Lada Kolaříková

Zadání:

Území nákladového nádraží Žižkov je jedním z největších brownfieldů v Praze, který se nyní nachází na prahu své transformace. Cílovým stavem je rezidenční čtvrť pro více než 20 tisíc nových obyvatel, a jejím kulturně–společenským, vzdělávacím a obchodním centrem bude historická budova nákladového nádraží Žižkov. Hlavní město udělalo první krok k revitalizaci historické budovy a objekt, včetně přilehlých pozemků koupilo.

Zadání diplomové práce je proto velmi aktuální a dobře zvolené. Výsledky diplomové práce by mohly přispět k diskusi a formulaci zadání pro revitalizaci areálu nákladového nádraží. Kulturně-komunitní centrum, jako veřejné víceúčelové zařízení, mající za cíl vytvořit příležitost pro vznik a činnost neformálních struktur občanské společnosti v lokalitě, by mohlo a mělo mít v budově své místo.

Analýza:

Diplomant provedl mnoho analýz, zajímavé jsou např. analýzy některých úspěšných komunitních center. Chybí však formulace závěrů a jejich aplikace v návrhu, například pro definování potřeb promítnutých do stavebního programu, základních kapacit, provozních vazeb a velikostí jednotlivých částí.

Návrh:

Absenci stavebního programu vnímám jako základní nedostatek diplomové práce, který ve svém důsledku vede k typologickým, dispozičním a provozním chybám a ke ztrátě představy o celkové velikosti, ekonomické reálnosti a udržitelnosti navrženého řešení. Komunitní centrum je umístěno do částí budov NN velikosti cca 11.000 m² HPP nadzemních podlaží a 6.300 m² HPP podzemních podlaží!

Diplomant se v úvodu své práce zabývá členěním celé budovy NNŽ na jednotlivé funkční celky a komunitní centrum umisťuje do čelní, bývalé administrativní budovy a prvních sekcí severního a jižního křídla skladů. Je otázkou, jestli by svým významem a velikostí, jak již zmíněno výše, nemělo své místo spíše v sousedství např. školského areálu, s nímž by mohlo některé aktivity sdílet. Za problematické také považuji propojování čelní administrativní budovy a bočních křídel. Provozní a konstrukční oddělení čelní budovy a bočních křídel je pro budovu charakteristické, budovy mají mj. také rozdílné výšky pater.

Diplomová práce pouze schematicky a formálně řeší kontext budovy s okolím, ať už s „náměstím“ před čelní budovou areálu nebo vztah k pěšimu bulváru s nově navrhovanou tramvajovou tratí podél fasády severního křídla, nebo ulici podél fasády jižního křídla. Charakteristickým prvkem vnějších fasád obou křídel jsou mj. nakládací rampy ve výšce 1,2m. Nalezení principu bezbariérového překonání tohoto výškového rozdílu je zásadní pro zajištění pěší průchodnosti a životaschopnosti vnitřního náměstí. Kladně hodnotím snahu o propojení dvorany přímo přes čelní budovu do Olšanské ulice. Řešení dvorany nákladového nádraží (svou velikostí srovnatelné s polovinou Václavského náměstí) je pouze naznačeno, ke škodě nevyužívá potenciál a génia loci místa, přitom některé aktivity komunitního

centra by se velmi dobře mohly odehrávat zde a veřejné prostranství by tak mohly vítaným způsobem oživit.

Areál budov NNŽ je od roku 2013 zapsán na seznamu kulturních památek. Jedná se o největší a nejlépe dochovanou funkcionalistickou průmyslovou budovu v Praze. Z návrhu není zřejmý diplomantův princip přístupu k revitalizaci architektonicky a urbanisticky cenné budovy. Zásah do čelní administrativní budovy je přitom tak výrazný, že de facto znamená její nahrazení objektem novým.

Konstrukční řešení je pouze naznačeno, nezabývá se detaily, např. detaily rekonstrukce pro budovu typické funkcionalistické fasády s ohledem na její z dnešního pohledu nedostatečné tepelně-izolační vlastnosti nebo detaily navrhovaných konstrukcí, zejména detaily rozhraní stávajících a navrhovaných konstrukcí. Chybí představa o materiálovém řešení.

Diplomant se nad rámec zadání zabývá řešením Národního filmového archivu, opět však bez podkladu stavebního programu, či definování potřeb této významné instituce a bez zjevného vztahu k řešenému tématu. Ve svém důsledku tak došlo k tříštění diplomantových sil, které mohl věnovat problematice komunitního centra.

Závěr:

Grafické zpracování je zdařilé, oceňuji i návrh vlastního grafického vizuálu práce. Orientace v návrhu je však poněkud obtížná díky střídající se orientaci půdorysů, jejich prezentaci jako výřezů, absenci kót a informací o velikostech místností, kapacitách, provozních vazbách.

Přes hluboký diplomantův zájem o danou problematiku, působí práce tak, že na její dopracování již nezbýval dostatek času.

Diplomovou práci hodnotím jako uspokojivou stupněm C a doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Můžete popsat, z vašeho pohledu zdařilé příklady rekonstrukce nebo revitalizace funkcionalistické budovy?

V čem podle vás spočívá hodnota areálu budov nákladového nádraží? Popište génia loci místa.

Znáte způsoby iniciace vzniku komunitního centra, můžete popsat vznik některého z nich v našem prostředí.

V Praze 29.1.2025

Ing. arch. Lada Kolaříková